

קבל-עם

ידיעון נציבות קבילות שוטרים וסוהרים

זכותו של שוטר או סוהר להגיש קבילה אם הוא רואה עצמו נפגע ממעשה שנתקיימו לגביו כל אלה:

- הוא נוגע לשירותו;
- הוא פוגע בו או מונע ממנו במישרין טובת הנאה;
- הוא נעשה בלא הסמכה חוקית או בניגוד לחיקוק, לפקודות, להוראות מחייבות בגוף בו הוא משרת או למינהל תקין, או שיש בו פסול אחר על פי דין או שיש בו משום שרירות, נוקשות יתירה או אי צדק בולט;

מוסד נציבות הקבילות הוקם בחקיקה ומטרתו לאפשר לשוטר או סוהר שחש עצמו נפגע לפנות לגוף בלתי תלוי, על מנת שיברר את טענותיו מול המערכת או מול מי מהמשרתים בה. הצורך בכינון מוסד זה נובע מהעובדה שמציבור השוטרים והסוהרים נשללה בחוק הזכות להתארגן באיגוד מקצועי. נציבות הקבילות מסייעת למערכת באיתור ליקויים מערכתיים ואישיים ונותנת לפרט אפשרות לקבול ולקבל מענה מפורט ומסביר לקבילתו. הערך המוסף של עבודת נציבות הקבילות הוא לא רק באותם מקרים בהם נמצאה הקבילה מוצדקת, אלא, ובחשיבות שאינה פחותה בערכה, גם באותם מקרים בהם נמצא כי לא נפל פגם במעשה עליו נסבה הקבילה. אנו מייחסים חשיבות רבה במתן הסברים מפורטים לקובל שסבר כי פגעו בו שלא כדין - על מה ולמה נדחתה קבילתו ומדוע אין בסיס לתחושת הקיפוח והעוול שנשא עימו.

חובת המפקד היא להכיר ולכבד את זכות השוטר או הסוהר לפנות לנציבות הקבילות ואין מקום להתנהגות מתנכלת או עולבת במי שבחר לבקש את סיוע הנציבות בבירור ענינו.

החוק מגדיר התנהגות שיש בה למנוע, לעכב, להפריע או לשבש בכל דרך שהיא את הגשתה או העברתה של קבילה לנציבות הקבילות כהתנהגות הפוגעת בסדר הטוב ובמשמעת והיא בגדר "עבירת משמעת". בגדר התנהגות זו נכלל גם איום במעשה התנכלות או נקם נגד מי שמבקש למצות את זכותו לקבול.

הציפייה מכל מפקד ומפקד בכל שדרת הפיקוד היא לכבד את זכות פקודו להגיש קבילה, גם אם יש בה משום העלאת ביקורת כלפיו.

2. קבילות העוסקות בהתייחסות לא ראויה של מפקד לפקודו -

להבנתנו, רב מדי חלקן של הפניות לנציבות הקבילות העוסקות בהתייחסות לא ראויה של מפקד לפקודו, אם בדרך הביטוי והפנייה אל הפקוד ואם בהתנהגות שיש עמה פגיעה בכבודו של הפקוד. גם מתן הערה והעמדת הפקוד על התנהגות בלתי ראויה מצדו או על טעות שטעה במהלך מילוי תפקידו, מן הראוי שתעשה בדרך עניינית, בלשון נקייה ותוך הימנעות מהעלבת הפקוד.

בברכת חורף טוב,
חנה קלר (אורנשטיין)
נציבת הקבילות

דבר הנציבה:

מאז פרסום הגיליון האחרון של "קבל עם" התמקדנו בעיקר במשימה של הקטנת מספר הקבילות הממתינות זה שנים לבירור. במקביל פעלה נציבות הקבילות למתן טיפול מהיר, עד כמה שניתן, לקבילות החדשות המוגשות לנציבות, מתוך שאיפה לעמוד ביעד שהצבנו לעצמנו - לתת תשובה לא יאוחר משלושה חודשים ממועד קבלת הקבילה. **תנאי מקדמי הכרחי** למתן מענה בפרק זמן סביר הינו מתן התייחסות מהירה של היחידות המקצועיות ושל הנקבלים אליהם אנו פונים. מתן הייעוץ הטלפוני, המבוצע בתורנות יומיומית וניתן בכל יום בין השעות 09:00 - 11:00, אשר התווסף לפעילות הנציבות בתאריך 01/11/05, קיבל לאחרונה תאוצה רבה. בצד ייעוץ ראשוני זה ובהמשך לו ובמקרים המתאימים, בהם מתעורר צורך בפגישה אישית עם הפונה הנזקק לייעוץ, מוזמן הפונה ליחידה לפגישה והתייעצות מעמיקים יותר. כמו כן אנו ממשיכים להסתייע בהליך גישור, כהליך חלופי לברור קבילה וזאת, במקרים המתאימים המתייחסים בדרך כלל למערכת יחסים בלתי תקינה בין מפקד לפקוד או בין פקודים לבין עצמם.

בידיעון זה אבקש להתמקד בשני נושאים:

1. הגשת קבילה בעילום שם -

המדובר בתופעה חוזרת ונשנית שאין לה מקום בארגון המכבד את עצמו. שוטרים וסוהרים, הן בדרגות קצונה והן בדרגות אחרות, הפונים לנציבות וקובלים על עוולה שנעשתה כלפיהם, מהססים ונמנעים בסופו של דבר, מהגשת הקבילה, גם כאשר יש מקום להגישה, מחשש שיבולע להם. החוק קובע כי קבילה תוגש בציון פרטי הקובל. הקובלים חוששים מהתנכלות כתגובה להגשת הקבילה ולפגיעה בסיכוייהם להתקדם בתפקיד או בדרגה. ביטוי לתופעה האמורה לעיל הוא מספרן ההולך וגדל של "קבילות" המוגשות בעילום שם, כאשר לעיתים בגוף הפנייה מסביר הפונה כי הוא חושש לפנות בציון פרטי. אנו בוחנים כל פנייה ופנייה כגון זו לגופה. ככלל, אין אנו מבררים קבילות שהוגשו בעילום שם וזאת, מכיוון שמטבע הדברים קיים קושי לטפל בקבילה אנונימית, במיוחד כאשר מדובר בתשתית עובדתית שיכולה להיות שנויה במחלוקת ומחייבת בירור. כמו כן, כאשר מוגשת קבילה בעילום שם לא ניתן לפנות לקובל לצורך קבלת פרטים נוספים או חומר נוסף ככל הנדרש לבירור הקבילה. אשר על כן, כאשר תוכן הפנייה מלמד על בעיה נקודתית ביחידה מסויימת אנו מעבירים את הפנייה לידיעת הגורם הפיקודי הנוגע בדבר, על מנת שיבחן את דרך הטיפול באותה פנייה. אנו מבררים, במידת האפשר, קבילות אנונימיות רק כאשר ניתן לבררן מתוך חומר אובייקטיבי וזמין וכשהסוגייה שעלתה היא בעלת חשיבות נורמטיבית כללית. האמור, כוחו יפה גם לגבי פגמים מערכתיים.

במה סיפאנו:

**הכרה בגופת שירות קובצת אזורי הניין
הוועד הנדרש להצטרפות לקרן השלמות:**

עניינה של הקבילה בבקשת הקובל, שוטר שהתגייס למשטרה במועד הסמוך לתום שירות קבע של 12 חודשים בצה"ל, להכיר בתקופת שירותו האמורה בצבא הקבע, במניין 24 חודשי השירות הנדרשים לצורך הזכאות להצטרפות לקרן השתלמות.

תקופת שירות קודמת בשירות המדינה או בשירות הקבע בצה"ל תילקח בחשבון לצורך הזכאות להצטרפות לקרן השתלמות רק אם היא נרכשה וצורפה לתקופת השירות במשטרה או בשירות בתי הסוהר כתקופה לצורך גימלאות, וממועד הרכישה בלבד.

הקובל רכש את תקופת שירותו בצה"ל, לאחר שהשלים 24 חודשי שירות במשטרה. במצב דברים זה לא היו שום משמעות ויתרון למעשה הרכישה, שכן ממילא, בחלוף 24 חודשי שירות במשטרה או בשב"ס כמה לו הזכאות האמורה.

מתגייסים חדשים, שימו לב ובחנו זכאותכם בסמוך למועד גיוסכם.

שכר - "גמריץ מובהק" ו- "גמריץ בכיר":

הקובל, סוהר המשמש מנהל מפעל לעיבוד עץ, קבל על כך שאין מתגמלים אותו ב"תמריץ בכיר" בשיעור 15%, ובכך הוא מופלה לרעה בהשוואה לעובדים אחרים במעמדו.

תוספת "תמריץ בכיר" מוענקת לרשימה מוגדרת ומצומצמת של בעלי מקצועות שאושרו ע"י משרד האוצר. מקצוע שאינו נכלל ברשימה שגובשה, כאמור, אינו מזכה בתשלום התמריץ.

לאחרונה, ובמקביל לנוהג בצה"ל, שונתה בשב"ס רשימת בעלי המקצועות והתפקידים המזכים בתמריץ וכן שונו שיעורי התמריצים לגבי בד"א והונהגו מסלולי שירות. למסלול הרגיל נוסף "מסלול מובהק" המתגמל בתמריץ בשיעור של 15%. בנוסף הועלה התמריץ ל"מסלול הבכיר" מ-15% ל-20%.

במסגרת השינויים הללו נפתחו "דפי מקצוע" חדשים ובין אלו - "מבקר איכות". מאחר שהקובל עמד בתנאי הסף להכרה בו כ"מבקר איכות", אושר לו תשלום תמריץ בשיעור 20% החל ממועד פתיחת דף המקצוע.

דירוג "ש"ס מיואג - ד"ש"ס:

הקבילה התייחסה לטענה כי יש לדרג את הקובלת בדרוג ד"ש"ס. במועד קביעת הדרוג המיוחד הייתה הקובלת בעלת תואר שני בעבודה סוציאלית - השכלה ישימה לעבודתה כעובדת סוציאלית. בקשתה לדרוג ד"ש"ס נדחתה בטענה כי בהתאם לסיכום עם משרד האוצר הזכאות הנה רק לבעלי תואר ראשון. בעקבות התערבות נציבות הקבילות, נעשתה פנייה למשרד האוצר לבחינה מחודשת והושגה ההבנה שיש לתקן את הנוהל, ומכוח "קל וחומר" לזכות בדרוג ד"ש"ס גם את נושאי תואר שני הישים לעבודתם.

שב"ס פעל במישור הרחבי לאיתור הזכאים ותיקן את דירוגם בהתאם.

קצובת נסיפה לטובים:

במספר קבילות שהוגשו לנציבות הקבילות עלתה שאלת חוקיות ההחלטה להפחית את שיעור קצובת הנסיעה לשוטרים.

תשלום הוצאות נסיעה לעובד, ושוטר בכלל זה, קבעו בצו שהוצא על ידי שר העבודה והרווחה. על פי הוראות צו זה, כל עובד הזקוק לתחבורה ציבורית כדי להגיע למקום עבודתו זכאי לקבל ממעבידו השתתפות בהוצאות הנסיעה שלו לעבודה או ממנה, בעד כל יום עבודה בו הוא השתמש בתחבורה ציבורית כדי להגיע למקום עבודתו. נקבע כי מחיר הוצאות הנסיעה יקבע על פי מחיר נסיעה מוזל באוטובוס ציבורי או כרטיס מינוי מוזל. עובד הנזקק לנסיעה ביותר מאוטובוס אחד זכאי להשתתפות גם באוטובוס השני אם הוא נזקק לנסיעה באוטובוס השני לאורך שלוש תחנות עירוניות לפחות. עוד נקבע בצו כי עובד הנעדר ממקום עבודתו מסיבה כלשהיא אינו זכאי להחזר נסיעה עבור ימי העדרותו.

תשלום קצובת נסיעה במשטרת ישראל נעשה לפני משורת הדין, שכן כל שוטר זכאי לנסיעה חופשית בהצגת תעודת המינוי. לפיכך, ההפחתה בשיעור קצובת הנסיעה נעשתה כדין. יש להסב את תשומת הלב לכך שסכום ההשתתפות בהוצאות נסיעה הינו בגדר הכנסה החייבת במס על פי דין.

הפנייה לבדיקה רפואית:

מפקדו של שוטר חובה סרב לאפשר לו לצאת לבדיקה רפואית אליה הופנה על ידי הרופא היחידתי.

הבירור העלה כי הקובל פנה לראשונה למפקדו רק בחלוף שבועיים מהמועד בו ניתנה לו ההפנייה וכי הקובל הודיע לו על דבר ההפנייה והבדיקה ערב לפני מועד קיום הבדיקה.

על המפקד היה לפנות לגורם המקצועי, קרי - הרופא היחידתי, ולקבל את התייחסותו בטרם קיבל את ההחלטה שלא לאפשר לקובל לצאת לבדיקה הרפואית. יחד עם זאת, גם בהתנהגותו של הקובל נפל פגם, שכן הוא לא נתן למפקדו הודעה מספיק זמן מראש על קיום הבדיקה וזאת, למרות שידע על מועד הבדיקה זמן משמעותי קודם לכן. בכך הקשה הקובל על מפקדו ולא איפשר לו להיערך כראוי למציאת מחליף למשמרות בהן היה הקובל משובץ ולמילוי חובתו לפנות לרופא היחידתי.

כאור חניכי קורס אפזרות צ"ן השלמות בגזורים:

בקבילה זו נדרשנו לשאלה לכמה ימי פגרה זכאים שוטרים, חניכי קורס, שהשתתפו במהלך הקורס בתגבורים בימי המנוחה.

הקבילה התייחסה להנחיית ר' אגף משאבי אנוש במשטרת ישראל, לפיה חניכי קורסים לא יוכלו לצבור יותר מפגרה שבועית אחת (במקום שתיים) בגין כל שבוע עבודה בו לקחו חלק בתגבורים. עוד קבעה ההנחייה כי מימוש הזכאות לפגרות יתבצע ברצף, מיידי בסמוך לתום הקורס ובטרם חזרת השוטרים ליחידותיהם. הנחיית ראש אמ"ש הוצאה על רקע התגבורים הרבים אליהם נדרשו חניכי הקורסים לצאת וצבירת ימי פגרה רבים שנוקפו לזכותם כאשר שבו ליחידותיהם. בשל עומס העבודה ביחידות והעדר כוח אדם מספיק לא התאפשר לחניכים לממש את זכאותם לימי פגרה.

פקודת מטא"ר 09.06.03 - זכות שוטר לפגרה ולפגרה מיוחדת - הוראת שעה, קובעת כי היא לא תחול לגבי שוטר הנמצא בהכשרה מטעם המשטרה. משמעות הפקודה הנה כי שוטר, בתקופת היותו בהכשרה מטעם המשטרה, אינו זכאי כלל לפגרה. אשר על כן, לא היה מקום להתערבות נציבות הקבילות. בנוסף נמצא כי ההנחייה מיטיבה למעשה עם חניכי הקורס המועסקים בתגבורים בימי מנוחה.

**אם תשקה אדם במילים הנכונות -
הוא יצמיח את היבולים הנכונים**

(ד"ר סנטו יואב)